

Verbraucherzentrale Südtirol
Centro Tutela Consumatori Utenti

Die Stimme der VerbraucherInnen
La voce dei consumatori

Verbraucherzentrale Südtirol

Zwölfmalgreiner Straße 2
39100 Bozen
Tel. 0471 975597
info@verbraucherzentrale.it

Telegram di consumadus auril 2012

Massa netijia ne fej nia bon ala sanità

Sustanzes antibateriches ti prodoc da neté, mitli per puzené l'ëifl y tei contra la taces – la ufierta de prodoc per neté y lavé ie stragrandia y si adurvanza nia for da fundamënt, dut auter, datrai iela nchinamei periculëusa. Nce sce la publizità nes uel suvënz fé crëier autramënter: la majera pert di mitli speziei ne ie nia de bujën, scrij la scumenciadiva cunsumadëures. Y pona: mitli da neté agressifs y l'igena esagereda possa gaujé alergies. Oradechël ne ie la majera pert dla bateries de cësa defin nia periculëuses. Truep prodoc danejea dassënn l'ambient, davia che giut de no duta la sustanzes ie biodegradables tla sereneres.

Coche prodot de basa per puzené a cësa iel normalmënter assé de n detergënt generich adatà per uni sort d'adurvanza, n mitl abrasif mpue plu sterch, canche la va de neté l'ledam plu ustinà y ajëi o šaira de limon per ti vester ala depusizion de ciauc te chegadoi, tla baniadoies y te droch. Oradechël buta nce mpue de spirt per neté bën vieresc y spiedli. Per l'rest vel la regula che „la forza di muscli“ vën dan la chimica – a chësta maniera respeteien l'ambient y brujen calories: a puzené i vieresc bruja na persona de 70 kg te 15 menuc 83 calories: plu o manco l'medemo sciche sce la fajëssa jogging per n diesc menuc.

Di mundiel dl cunsum – 50 ani de dërc per i/la cunsumadëures

Ai 15 de merz ie l di mundiel di/dla cunsumadëures. Uni ann lecorda n chësc di la organisazions per i/la cunsumadëures y si sustenidëures i nteresc de defendura di/dla cunsumadëures, i dërc de basa di/dla cunsumadëures y l bujën de ti jì ancontra ala ngiustizies sozieles, l dezipamënt ecologich y la meladurvanza dl pudëi da pert dl'economia. Chësta organisazions se refej cundechël a na detlarazion dl presidënt american John F. Kennedy che ova ai 15 de merz 1962 per l'prim iede formulà na lingia de dërc di cunsumadëures.

50 ani do chësc fat ie l bujën de sburdlé l'istituzions y l'economia a defënder miec i zitadins y i cunsumadëures for mo atuel. Ma tl medemo mumënt iel danz nce de mpurtanza che nëus zitadins nstësc purton pro al miuramënt dla sozietà.

Sport-events 2012: metëde verda ala chertes falsifichedes

L'ann 2012 se prejentea rich de manifestazions sportives che mpulsea y ntujiasmea n gran publich, sciche p.e. i juecs olimpics a London. Ma canche i priejes dla chertes online ie drë massa cunvenienc iel da mëter verda: dovia possel se scuender fregatures.

Cumprëde vosta chertes mé pra purteles ufizieles de prevenduda o da plates web autorisedes. Sun la plates dla Uefa iel la nfurmazions n cont dla purteles ufizieles de prevenduda sibe per i campiunac mundiei europeics dl juech al palé 2012 che nce per d'autra cumpetizions nternaziuneles y per la Champions League; I medemo vel nce per i juecs olimpics a London. Stampëve ora na copia di documënc sun la pruzedura dl'apustedo o salvëve i „screenshots“ uriginei.

De plu nfurmazions y cunsëies de utl ie da liejer sun la plata dla ZCE sot a www.euroconsumatori.org.

Trapula internet Italia-programmi.net

L'autorità antitrust ti ova de jené dl 2012 dat na straufonga de milions d'euro ala firma Estesa Ltd pervia de si pratiches cumerzieles nia réidles. Chësta firma, gestëura dla plata internet italia-programmi.net cun sënta sun la ijules Seychelles, sciacova bele da mënsc cunsumadëures che se ova registrà sun la plata internet zënza l'savëi y ti mandova amunimënc de paiamënt y manacedes. I/la cunsumadëures fova capitei sun la plata www.italia-programmi.net navigan tl internet ala crissa de software debant. Via per de plu links senialei cun "scaricalo subito" ("cëria ju debota") ruova i/la cunsumadëures pra na scrita "registrati ora e scarica" ("registrirete sén y cëria ju"). Zënza se rënder cont tumova i/la cunsumadëures te na trapula y se registran stlujovi ju n cuntrat per n abunamënt de doi ani al priesc de 96,00 € al ann. Do la straufonga da pert dl antitrust semea che la firma ébe sén mudà strategia: Truep cunsumadëures nes conta sén che i giapa amunimënc da pert de Italia-programmi.net (i gestëures dla trapula) cun l'titul "Convocazione presso il Tribunale Regionale Giudiziario" – „cunvocazion pra l trubunal regiunel giudizier“ per i manacé che do la paroles unirà sciche de dì i fac. Scebën che l'cuntenut dl amunimënt ie formulà te na maniera aggressiva – l'mira a ti fé tëma ai cunsumadëures – ne à chisc nia drë de sté cun festide, ajache n tel tribunal NE IEL NIA. Cunsëies y aiut ie da giapé pra la ZCS, tel. 0471-980939.

Cuntrac per telefond: la miëura ufierta?

For inò vén tla ZCS cunsumadëures che do avëi stlut ju n cuntrat per telefond (la majera pert cun n pitadéur de lectrisc o de telefond) scumëncia a dubité n cont de si apurvazion. L'cunsëi dla ZCS: no lascëve ite a dé massa debota l'apurvazion a na pruposta! Nce chi che sà da fé bën i conc, ne ie tan che mei boni de cunfrunté na ufierta mé prejanteda a usc cun l'cuntrat atuel y valuté ciun di doi che ie plu cunvenient. L'ie miec se nuzé de calculadëures ndependënc y se damandé dadedò, per scrit, ufiertes personalisedes. Permò do ti avëi cialà avisa a chësta ufiertes y les avëi cunfruntedes dëssen tò na dezijon.

Cunsëi: chi che uel se schivé da cherdedes publiziteres possa se scrì ite tla lista dla oposizioni (Registro

delle Opposiziononi, www.registrodelleopposizioni.it) y metëde verda de ne dé no ca vosc dac per rejons de publizità.

Spargules sci – ma prëibel aldò dla sajon y dla region y pusciblümënter zënza chimica

Tla cultivazion de spergules iel doi de gran linies: la cultivazion cunvenziunela y chëla biologica; la spergules cultivedes cunvenziunalmönter vën cautedes y sprizedes sinteticamönter. Ciamps moderns de spergules cultivedes cunvenziunalmönter coche i ie da abiné nce te Südtirol god de n sistem de cundotes sota tiera tres chëles che la plantes dla spergules vën blandedes y cautedes cun na soluzion d'ega y chetum artifiziel y sce n cajo nce sciaudedes. Contra malaties da fonch spriza i paures cunvenziunei la spergules cun pestizic. Tla cultivazion biologica vën la spergules cautedes cun chetum o cumpost y la malaties da fonch vën cumbatudes dai paures biologics cun soluzions de ram aldò dla regulamentazions dla UE. La spergules biologiches te Südtirol vën cultivedes dantaldut tl'aziendes Bioland y vendudes n gran pert diretamönter sun l'uech da paur. Unfat sce biologiches o cunvenziuneles: chi che à gën la spergules dassëssa les maië dai prims d'auril nchin ai prims de juni. Chi che uel maië spergules blances o vérdes ora de chësta sajon ne se cumporta nia scialdi da fundamënt dal pont d'ududa ecologich: Esperc sà da dì che per l'trasport de un n chilo de spergules cun n flieger dal'Africa dl Sud iel de bujën de cater litri de kerosen.

Spendules

Chi che uel fé na spendula dassëssa pudëi se crì ora a chi che i uel ti la fé – no l'untrér. Per vester tleres: da organisazions che pëtla agressivamönter spendules per telefonn o sun streda iel da sté dalonc. Cumpascion, tëma o l'ejidere de se desgatië debota da chi che pëtla ne ie deguna bona prerogatives per na spendula. La ZCS à dat ora na plata de nfurmazion te chëla che n possa liejer co che i damandënc de spendules rëidli ie da defrénzië da chëi manco rëidli. La plata info ie da udëi online sot a www.verbraucherzentrale.it y da giapé debant tla version sun papier ti ufizies dla ZCS.

ZCE: Diretives per lamentanzes di/dla cunsumadëures

Sce do la cuntluzion de n untrér cun n'azienda se portel pro n problem, per ejëmpl ajache l'ciuciapolver ie rot do l'prim iede che n l'à adurvà o ajache l'tiermul per la cunsenziazion ie bele passà via da dis (y ve ëis stufà de sté a mespies a cialé la televijion) ie la prima cossa che ve toma povester ite chëla de cherdé su l'autra pert almanco per ve lascé ora l'sënn. Ma scialdi miec iel fé zeche d'auter: reclamazion scrita. Ma cie dassëssa pa vester scrit te na tel reclamazion? Pra chi possi pa damandé do per cunëscer mi dërc? Respostes a chësta y a d'autra dumandes giapéis tla „Diretives per la lamentanzes di/dla cunsumadëures“ che la Zentrela Cunsumadëures Europeica de Bulsan à publicà. La brosciura ie da giapé debant pra la Zentrela Cunsumadëures de Bulsan (Brennerstraße 3, Tel. 0471-

980939) o la possa unì ciarieda ju dala plata dla ZCE www.euroconsumatori.org o la vén mandeda a cësa sun dumanda.

Auti adurpei: ce garanzia àn pa ala fin vëiramënter?

Pra la garanzies di auti de segonda man vëniel for inò su vel melsegurëza. Tan giut vélela pa? Cie ie pa curì avisa? Tlo la nfurmazions plu mpurtantes:

- 1. La garanzia leghela vel nce per auti de segonda man!
- 2. La dureda dla garanzia leghela ie nce pra auti de segonda man de regula de doi ani dala compra inant. Cun n cuntrat possa l venditeur y l cumpradëur smendrì la garanzia a n tëmp de garanzia de n ann, ma nia de manco.
- 3. La rejon de garanzia ie ududa danora dala lege y n ne possa nia renunzië lessù!
- 4. La garanzia leghela ie debant!

Metëde verda: Nia uni dann ne toma automaticamënter tla garanzia. Sambën dajerà n auto cun 150.000 km sun la sciabes plu sénies de adurvà che no n auto cun 50.000 km. L dërt de pudëi lascé cuncé n dann n garanzia pra n auto cun truep chilometri ie danz plu rie da pertënder che pra n auto cun puec chilometri!

Deplù nfurmazions sun www.verbraucherzentrale.it

250.000 euro de straufonga per Teletu: viulazion di dërc de retrata

L ann passà d'instà fova truepa personnes unides pra la ZC a se lamenté per l medemo problem. Les ova dat si apurvazion per telefonn de ativé n cuntrat Teletu. Dadedò se oveles nuzà dla rejon de se retré dal cuntrat (tl tëmp di diesc dis udui danora dal codesc de defendura di cunsumadëures). Purtruep fova la lëtres recumandedes che les ti ova scrit ala Teletu unides iniuredes da chësta y l cuntrat ti ie debota unit ativà. Perchël fovel tan che mpuscibl (o almanco bendebò cumplicà) mudé inò per jì de reviers pra l „vedl“ pitadëur de telefonn o per avëi inò l „status quo“ de dan che n ova stlut ju l cuntrat. D'agost à la ZCS perchël fat na denunzia de chisc caji pra l'autorità de verdia per la concurëenza y l marcià. Sën ie la dezijion unida publicheda: l'autorità de verdia à cunsidrà chësta pratica cumerziela sciche nia réidlà y ti à dat na straufonga de 250.000 euro. „L resta da speré“ dij la ZCS „che chësta straufonga nueva feje a na moda che Teletu mude si cumpurtamënt de viers de si tlienc y tlientes. Nëus ti stajeron a uni moda do a chësta cuestion y, sce l ie de bujën, fajerons inò na denunzia.